

КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ КУЛЬТУРИ

Теорії творчості

Освітній ступінь

бакалавар

Курс	4
Семестр	8

Спеціальність

034 Культурологія

Освітня програма

Музична культурологія

Статус

Вибіркова

ECTS	3
Годин	90
Лекції	18
Семінари	18
Самостійна робота	54

Семестровий контроль

залік

Інформація про викладача

ПІБ	Северінова Марина Юріївна, в.о.професора, доктор мистецтвознавства
Профіль викладача	https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=list_works&hl=uk&user=WpQwFDIAAAAJ
e-mail	mseverinchik@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни

Курс «Теорії творчості» для студентів спеціальностей 034 «Культурологія» та 025 «Музичне мистецтво» спрямований на вивчення універсальних теорій, які демонструють узагальнення в проблематиці питань пов'язаних з онтологією, антропологією, феноменологією творчості, психоаналітичною та когнітивною теоріями, що ставилися мистецькою практикою у певні культурні епохи.

Мета курсу полягає у визначенні та аналізі теорій (концепцій) творчості у контексті культуротворчих процесів різних епох, їх експлікації на мистецтво, музичне тощо.

Основні завдання курсу «Теорії творчості» визначені необхідністю сформуванню у студентів наступні *компетентності*.

Загальні:

- Здатність до абстрактного та історичного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

- Здатність вчитися і бути сучасно навченим.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Спеціальні:

- Розуміння історичних закономірностей культурного розвитку теорій творчості.
- Виявлення сутнісних характеристик щодо творчого процесу в різні історико-культурні епохи.
- Вміння застосовувати теорії творчості до аналізу мистецьких (музичних) процесів різних епох.
- Вміння сприймати новітні теорії творчості враховуючи прогностичний досвід культури та мистецтва.
- Знання особливостей організації творчого процесу.
- Вміння самостійно працювати з науковою літературою як засобом формування власного професійного ставлення до мистецьких (музичних) явищ різних епох.

У результаті вивчення курсу студенти мають *знати*:

- історичну обумовленість і внутрішню природу феномена творчості в різні культурні періоди, методологію її вивчення;
- сутнісні виміри та універсальні маніфестації творчості;
- форми прояву творчості в феноменальних світах; природу творчого процесу в мистецтві, науці, релігії і повсякденному житті;
- ментальні особливості теорій творчості представників основних європейських шкіл;
- фундаментальні роботи представників різних напрямків теорій творчості.

На основі засвоєння теоретичних положень курсу студенти мають *уміти*:

- орієнтуватися в культурно-історичному процесі розвитку теорій творчості від стародавніх часів до наших днів;
- визначати й аналізувати різні підходи теорії творчості до культурно-мистецьких явищ;
- самостійно знаходити та відбирати інформацію стосовно предмету курсу, критично оцінювати теорії творчості в галузі культури та мистецтва;
- самостійно робити неупереджені висновки щодо проявів теорій творчості у культурологічних та мистецтвознавчих процесах, спираючись на фактологічний матеріал.
- застосовувати набуті знання та вміння у власній професійній діяльності.

Навчальна дисципліна має міждисциплінарний характер та інтегрує знання з інших освітніх і наукових галузей, зокрема, філософії та естетики. За структурно-логічною схемою програми підготовки фахівця дана навчальна дисципліна тісно пов'язана з такими дисциплінами: «Історія та теорія світової культури», «Історія світової музичної культури», «Історія української музичної культури», «Сучасна масова культура: теорія і практика», «Соціологія культури», «Принципи організації та проведення мистецьких заходів», «Медійний супровід мистецьких проєктів».

Отримані практичні навички та засвоєні теоретичні знання під час вивчення навчальної дисципліни можна використовувати в подальшому під час опанування навчальних дисциплін: «Композиторське мислення у просторі європейської музичної культури», «Практика з музично-просвітницької діяльності», «Практика з редагування та журналістика у галузі культури». На рівні магістерської підготовки курс може стати засадничим для таких дисциплін як «Мистецтво медіакультури в світовому художньому просторі», «Мистецтво як естетичний феномен», «Новітні тенденції сучасної культурології», «Історія світових культурологічних» та інших.

Для більш ефективної комунікації з метою розуміння структури навчальної дисципліни та засвоєння матеріалу використовується електронна пошта, месенджер, Viber та Zoom. Під час навчання та для взаємодії зі студентами використовуються сучасні інформаційно-комунікаційні та мережеві технології для вирішення навчальних завдань, а також обладнання (проектор та електронні презентації для лекційних та практичних занять), музичні інструменти тощо.

Перелік тем

Тема 1. Поняття творчості. Творчість як діяльність.

Семинар. Види творчості: наукова, художня (музична), педагогічна, релігійна.

Тема 2. Теорії творчості у добу Античності.

Семинар. Статус художньої творчості у Платона, Арістотеля. Елліністичне сприйняття творчості.

Тема 3. Середньовічна концепція художньої творчості.

Семинар. Уявлення про творчість візантійських та західноєвропейських мислителів.
 Тема 4. Теорії творчості у добу Відродження
 Семинар. Загальні риси і специфіка художніх теорій та практики культур Відродження та Античності.
 Тема 5. Розуміння творчості у Новий час. Раціоналізація творчості.
 Семинар. Емпіричне трактування творчості. Творчість як основа пізнання.
 Тема 6. Ідея універсальної особистості у художній творчості та теорії мистецтва романтиків.
 Семинар. Інтеграція досвіду Ренесанса та бароко у художню теорію та практику романтизму.
 Тема 7. Некласичні тенденції у теоріях творчості на рубежі XIX – XX століть.
 Семинар. Концепції творчості у представників «філософії життя». Виникнення психології творчості.
 Тема 8. Психоаналітичні теорії творчості кінця XIX – початку XX століть.
 Семинар. Природа творчості у З.Фрейда, К.Г. Юнг, Е. Фрома.
 Тема 9. Екзистенційна основа творчості в антропологічній концепції М. Бердяєва.
 Семинар. Концепція свободи творчості та творчого персоналізму М. Бердяєва.
 Тема 10. Феноменологія творчості XX століття.
 Семинар. Феноменологічна редукція творчого акту за Е. Гусерлем.
 Тема 11. Фундаментальна онтологія М. Хайдеггера та онтологічна герменевтика Г.-Г. Гадамера у дослідженні художньої творчості.
 Семинар. Ідеї М. Мамардашвілі та В. Налімова щодо співвідношення творчості та особистості.
 Тема 12. Теорії творчості другої половини XX століття: принципи синергетики у дослідженні креативності; постмодерністська концепція «смерті автора» Р. Барта і концепція «праобразу» С. Ваймана.
 Семинар. Особливості розвитку сучасних теорій творчості у музичній культурології та музикознавстві (М. Аркадьєв, М. Арановський, Н. Герасимова-Персидська, В. Медушевський, Ю. Холопов).

Форми та технології навчання

Лекції, семінарські заняття, диспут, презентація, з обов'язковим використанням інформаційно-комунікативних технологій при підготовці до занять, есе.

Навчальні ресурси

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу MOODLE.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Участь у обговореннях та доповнення на семінарах	15
2.	Реферат (есе) за обраною тематикою	15
3.	Презентація досліджень за обраною тематикою	15
4.	Відвідування лекцій	5
5	Підсумкова контрольна робота	
6	Залік	50
	Всього	100

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

Неформальна освіта.

Передбачається у межах вивчення навчальної дисципліни участь студентів у міжнародних та вітчизняних конференціях, конкурсах творчих робіт, круглих столах, відвідування культурно-мистецьких заходів, театрів, мистецьких експозицій та виставок, музичних фестивалів, конкурсів тощо.